

Aluehallintovirasto

Pelastuslain 41 § 4 momentin mukainen ilmoitusvelvollisuus

Aluehallintovirastojen selvitys
ilmoitusvelvollisuuden toteu-
tumisesta pelastuslaitoksissa

KUVAILULEHTI

Aluehallintovirastojen julkaisuja 167/2023

Tekijät		Julkaisuaika 12.5.2023	
Aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen vastualueet		Toimeksiantajat(t) -	
		Toimielimen asettamispäivä -	
Julkaisunnimi Pelastuslain 41 § 4 momentin mukainen ilmoitusvelvollisuus			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Aluehallintovirastot selvittivät pelastuslain (379/2011) 41 § 4 momentin mukaisen ilmoitusvelvollisuuden toteutumista pelastuslaitoksissa. Selvitys toteutettiin valtakunnallisesti kaikkien aluehallintovirastojen yhteistyönä. Selvityksessä saatujen tietojen mukaan ilmoituskäytännöt ovat vaihtelevia. Pelastuslaitosten työntekijöilleen laatimissa ohjeissa ja koulutuksissa on suuria eroja. Osa pelastuslaitoksista ovat ohjeistaneet, että kirjalliselle ilmoittamiselle ei ole lainkaan tarvetta ja osa ohjeistaa välittämään ilmoitukset poliisille lähtökohtaisesti kirjallisesti. Ilmoitusten tekemiseen ilman tarpeetonta viivytystä ei ole kaikissa pelastuslaitoksissa kiinnitetty riittävästi huomiota, eikä toiminta ole pelastuslaitoksissa yhdenmukaista.</p> <p>Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastosta (Pronto) haettujen tilastojen perusteella ilmoitusvelvollisuuden toteutumisessa on lähes kaikissa pelastuslaitoksissa merkittäviä puutteita. Tilastojen perusteella vuonna 2022 ilmoitus tehtiin heikoimmillaan 23 % ja kattavimmillaan 98 % ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista tapauksista. Toteutumisprosentti ei kuitenkaan anna lainkaan tietoa siitä, millä tavalla ja kuinka pian tapahtuman jälkeen ilmoitukset välitetään poliisille.</p> <p>Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan ilmoitus on tehtävä aina kirjallisena huolimatta siitä, onko ilmoitus on tehty kiireellisyyden vuoksi myös suullisesti. Lisäksi ilmoitus on tehtävä mahdollisimman pian tapauksen tultua pelastusviranomaisen tietoon, kuitenkin viimeistään neljän vuorokauden kuluttua. Ilmoitusmenettelyn järjestelmällistä toteutumista on koulutettava henkilöstölle, tarvittava ohjeistus on laadittava sekä ilmoitusvelvollisuuden toteutumista on valvottava sisäisesti. Aluehallintovirastojen arvio on, että useassa pelastuslaitoksessa ilmoitusvelvollisuus ei toteudu lain edellyttämällä tavalla. Tästä syystä julkiselle toiminnalle asetettu lainmukaisuusvaatimus sekä kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun vaatimus eivät kaikilta osin toteudu.</p>			
Asiasanat pelastustoimi, pelastuslaitos, ilmoitusvelvollisuus, tuottamus			
ISSN (painettu) -	ISBN (painettu) -	ISSN (verkkojulkaisu) 2343-3132	ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-7481-00-4
Kokonaissivumäärä 40		Kieli Suomi	Hinta -
Julkaisija Etelä-Suomen aluehallintovirasto		Paino -	

INFORMATIONSSIDA

Regionförvaltningsverkens publikationer 167/2023

Sammanställd av		Utgivningsdatum 12.5.2023	
Regionförvaltningsverkens ansvarsområden för räddningsväsendet och beredskapen		Uppdragsgivare -	
		Datum för tillsättandet av organet -	
Publikationens titel Anmälningsskyldighet enligt 41 § 4 momentet i räddningslagen			
<p>Sammandrag</p> <p>Regionförvaltningsverken utredde hur anmälningsskyldigheten enligt 41 § 4 momentet i räddningslagen (379/2011) fullgörs i räddningsverken. Utredningen genomfördes riksomfattande i samarbete mellan samtliga regionförvaltningsverk. Enligt uppgifterna från utredningen varierar anmälningsrutinerna. Det finns stora skillnader mellan de olika räddningsverkens anvisningar och utbildningar för sina anställda. Vissa räddningsverk har instruerat att det inte finns något behov alls för skriftliga anmälningar medan andra instruerar att anmälningarna till polisen i regel ska göras skriftligen. I alla räddningsverk har man inte fäst tillräcklig uppmärksamhet vid att anmälningarna ska göras utan onödig fördröjning. Verksamheten är inte heller enhetlig i räddningsverken.</p> <p>Enligt den statistik som har sökts i räddningsväsendets resurs- och olycksstatistik (Pronto) finns det betydande brister i fullgörandet av anmälningsskyldigheten i nästan alla räddningsverk. Enligt statistiken lämnades anmälan år 2022 som sämst i 23% och som mest i 98% av fallen som omfattades av anmälningsskyldigheten. Fullgörandeprocenten ger emellertid ingen information om hur och hur snart efter händelsen som anmälningarna förmedlades till polisen.</p> <p>Enligt regionförvaltningsverken ska anmälan alltid göras skriftligen oberoende av om anmälan också gjordes muntligen på grund av att den var brådskande. Dessutom ska anmälan göras så snart som möjligt efter att räddningsmyndigheten har fått kännedom om händelsen, men alltid senast om fyra dygn. Systematiskt fullgörande av anmälningsförfarandet ska läras ut till personalen, nödvändiga anvisningar ska utarbetas och fullgörandet av anmälningsskyldigheten ska övervakas internt. Regionförvaltningsverken bedömer att anmälningsskyldigheten vid flera räddningsverk inte fullgörs på det sätt som lagen förutsätter. Kravet på laglighet som ställs på offentlig verksamhet och kravet på likabehandling av medborgarna uppfylls därför inte till alla delar.</p>			
Ämnesord Räddningsväsendet, räddningsverk, anmälningsskyldighet, oaktsamhet			
ISSN (tryckt) -	ISBN (tryckt) -	ISSN (webbpublikation) 2343-3132	ISBN (webbpublikation) 978-952-7481-00-4
Sidantal 40	Spåk Finska		Pris -
Utgivare Regionförvaltningsverket i Södra Finland		Tryckeri -	

Sisällysluettelo

1. Lukijalle	5
2. Pelastuslaitosten vastaukset kyselyyn	6
2.1 Etelä-Karjalan pelastuslaitos	6
2.2 Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos	7
2.3 Etelä-Savon pelastuslaitos	8
2.4 Helsingin pelastuslaitos	9
2.5 Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	10
2.6 Kainuun pelastuslaitos	11
2.7 Kanta-Hämeen pelastuslaitos	13
2.8 Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos	14
2.9 Keski-Suomen pelastuslaitos	15
2.10 Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	16
2.11 Kymenlaakson pelastuslaitos	18
2.12 Lapin pelastuslaitos	19
2.13 Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	20
2.14 Pirkanmaan pelastuslaitos	21
2.15 Pohjanmaan pelastuslaitos	22
2.16 Pohjois-Karjalan pelastuslaitos	23
2.17 Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos	24
2.18 Pohjois-Savon pelastuslaitos	26
2.19 Päijät-Hämeen pelastuslaitos	28
2.20 Satakunnan pelastuslaitos	29
2.21 Varsinais-Suomen pelastuslaitos	31
2.22 Kaikki pelastuslaitokset	32
3. Ilmoittaminen tilastojen mukaan	34
4. Aluehallintovirastojen käsitys lainmukaisesta toiminnasta	35
Ilmoitusvelvollisuus	35
Kirjallinen ilmoittaminen	35
Nopea ilmoittaminen	36
Virkavastuu	36
5. Johtopäätökset ja jatkotoimenpiteet	38
Jatkotoimenpiteet	38

1 Lukijalle

Aluehallintovirastojen tehtävä on pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 17 §:n mukaan valvoa pelastustointia ja toiminnan lainmukaisuutta toimialueellaan. Valvonnan tekemiseksi aluehallintovirastot voivat hankkia tarvittavia tietoja valvonnan kohteilta. Järjestämislain 19 §:n mukaan hyvinvointialueen tulee antaa aluehallintovirastolle niiden pyytämät välttämättömät tiedot ja selvitykset tässä laissa niille säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi.

Tämän selvityksen tarkoituksena on muodostaa laillisuusvalvontaa tekevän aluehallintoviraston näkökulmasta valtakunnallinen kokonaiskuva siitä, miten hyvinvointialueilla pelastustoimen palveluja tuottavissa pelastuslaitoksissa toteutetaan, varmistetaan ja ohjeistetaan pelastuslain 41 §:n 4 momentin tarkoittamien ilmoitusten välittäminen poliisille. Ilmoitusvelvollisuuden toteutumisessa on havaittu jo aiemmin merkittäviä puutteita erityisesti vuosien 2018-2021 aikana toteutetuissa tuottamuksellisuutta tulipaloissa ja ilmoitusmenettelyä käsittelevissä Pelastusopiston tutkimushankkeissa.

Tämän selvityksen tekemiseksi kaikille pelastuslaitoksille lähetettiin aluehallintovirastojen yhdessä valmisteleva selvityspyyntö. Pelastuslaitoksilta pyydettiin tietoja siitä, miten ne ovat ohjeistaneet ja varmistaneet pelastuslain 41 §:n 4 momentin tarkoittamien ilmoitusten järjestelmällisen, luotettavan ja nopean välittämisen poliisille. Lisäksi, jos pelastuslaitoksessa tehdään ilmoituksia muuten kuin kirjallisesti tai mahdollisimman pian tapahtuman jälkeen, esimerkiksi määräajoin tehtävillä koosteilla, aluehallintovirastot pyysivät nähtäväksi ilmoitusmenettelystä tehdyt sopimukset tai ilmoituksia vastaanottavan viranomaisen hyväksynnän. Selvityspyyntö toimitettiin pelastuslaitoksille syksyllä 2022. Vastaus pyydettiin toimittamaan 30.11.2022 mennessä. Kaikilta pelastuslaitoksilta saatiin vastaus. Lisäksi aluehallintovirastot hyödynsivät selvityksessä Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastosta (Pronto) haettuja tietoja.

Aluehallintovirastot ovat käyttäneet pelastuslaitosten toiminnan lainmukaisuuden arvioinnissa hyväksi keskeisiä oikeuslähteitä, kuten ohjaavaa lainsäädäntöä sekä säädösten valmisteluaineistoa. Lisäksi lainmukaisuutta arvioitaessa toimintaa on tarkasteltu keskeisten viranomaistoimintaa ohjaavien oikeusperiaatteiden valossa. Oikeuslähteiden lisäksi selvityksessä on hyödynnetty kahden Pelastusopiston tutkimushankkeen tuottamaa tietoa. Nämä tutkimushankkeet ovat:

- Lehtimäki, Mari & Mäkelä, Päivi: Tuottamukselliset tulipalot ja niitä koskevat ilmoitusmenettelyt (2018).
- Mäkelä, Päivi: Pelastuslaitosten ilmoitusmenettelyjen ja yhteistyöryhmien kehittämishanke (2021).

2 Pelastuslaitosten vastaukset kyselyyn

2.1 Etelä-Karjalan pelastuslaitos

Ilmoitukset on määritelty tehtäväksi kirjallisesti kaikissa tapauksissa. Ilmoitusmenettelyssä on käytössä Pelastusopiston hankkeessa tuotettu ilmoitus- ja sopimusmalli. Pelastuslaitos ja poliisi ovat sopineet, että ilmoitusten toteutumista käsitellään vuosittain yhteistyössä.

Taulukko 1 Etelä-Karjalan pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan %	38 %	
	Tilanne pelastuslaitoksen vastauksen perusteella	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Kyllä	

2.2 Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos käyttää kirjallista ilmoitusmenettelyä pelastuslain 41.4 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten osalta. Ilmoitusmenettelyn toteuttaminen on kuvattu sisäisessä ohjeessa, joka on päivitetty ja otettu käyttöön toukuussa 2020. Ilmoitusmenettely on koulutettu pelastuslaitoksella päivystävillä pelastusviranomaisille, päätoimiselle henkilöstölle sekä toimenpidepalkkaisille ryhmänjohtajille. Päivystävällä pelastusviranomaisella on vastuu ilmoituksen laatimisesta. Valmiit ilmoitukset lähetään pelastuslaitoksen yhteyshenkilölle, joka välittää tiedot poliisiviranomaisen kanssa yhteisesti sovittuja periaatteita noudattaen. Ilmoitukset ilmoitetaan yksittäin mahdollisimman pian tehtävän jälkeen. Viiveet ilmoitusten osalta ovat pelastuslaitoksen arvioiden mukaan korkeintaan muutamia työpäiviä.

Taulukko 2 Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpidekirjauksen mukaan %	48 %	
	Tilanne pelastuslaitoksen ilmoituksen mukaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Kyllä	

2.3 Etelä-Savon pelastuslaitos

Pelastuslain 41 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuuden toteuttaminen on ohjeistettu pelastuslaitoksen ohjeessa palontukinnasta. Ohjeessa lähtökohtana on, että ilmoitukset poliisille tehdään aina kirjallisesti, poliisin kanssa yhteistyössä laaditulla valmiilla lomakkeella. Ohjeistettu käytäntö on perehdytetty ja koulutettu. Ilmoitusten tekemistä seuraa riskienhallintapäällikkö.

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan 30 %:ssa. Siten ilmoitusvelvollisuuden toteutumisen varmistamisessa on ollut selkeitä puutteita.

Taulukko 3 Etelä-Savon pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan %	30 %	
	Tilanne pelastuslaitoksen ilmoituksen mukaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Kyllä	

2.4 Helsingin pelastuslaitos

Pelastuslaitos ei ole nähnyt tarvetta erilliselle ohjeistukselle ilmoitusten välittämisestä poliisille. Pelastuslaitos on pyrkinyt parantamaan ilmoitusvelvollisuuden noudattamista muilla keinoilla, kuten korostamalla sen tärkeyttä ja pelastuslain velvoittavuutta pelastustoiminnan johtajien ja palontutkijoiden koulutustilaisuuksissa. Lisäksi ilmoitusvelvollisuuden noudattamisesta on muistutettu henkilöstöä sähköposteilla ja erinäisissä tiedotteissa.

Pelastuslaitos on keskustellut pelastuslain 41 §:n mukaiseen ilmoitusvelvollisuuteen liittyvistä järjestelyistä Helsingin poliisin kanssa. Helsingin poliisi ja pelastuslaitos eivät ole nähneet tarvetta muuttaa olemassa olevaa suullista ilmoitusmenettelyä. Molemmat tahot tunnistivat ilmoitusmenettelyyn liittyvät haasteet ja arvioivat, että ilmoitusaktiivisuuteen on tarkoituksenmukaisinta puuttua lisäämällä koulutusta ja asiasta tiedottamista.

Taulukko 4 Helsingin pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan %	31 %	
	Tilanne pelastuslaitoksen ilmoituksen mukaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Ei	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Ei	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Ei	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Ei	
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Ei tietoa	

2.5 Itä-Uudenmaan pelastuslaitos

Kaikki ilmoitusvelvolliset tapaukset ilmoitetaan poliisille, mutta ei edellytetä jokaisen tapauksen kirjallista ilmoittamista. Ilmoitusvelvollisuuden toteutumisen valvonnaksi suoritetaan säännöllistä Pronto-seurantaa ja kaikki seurannassa havaitut ilmoittamatta jääneet tapaukset ilmoitetaan kirjallisesti poliisille www.poliisi.fi -sivuston kautta vahvalla henkilökohtaisella tunnistautumisella.

Ilmoitusten tekemistä valvotaan sisäisesti kuukausittain. Koulutusta on järjestetty järjestetään pelastustoimintaa johtaville pelastusviranomaisille. Lisäksi Pronto-seurannassa esille tulleita asioita käydään tapauskohtaisesti läpi ko. Pron-ton täyttäneen henkilön kanssa.

Taulukko 5 Itä-Uudenmaan pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan %	98 %	
	Tilanne pelastuslaitoksen ilmoituksen mukaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Ei tietoa	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Ei	ilmoitetaan rikosilmoituksena poliisin sähköisessä järjestelmässä, mikäli suullisesti ei ole ilmoitettu
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Ei tietoa	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Kyllä	sovittu poliisin kanssa sähköpostilla, että ilmoitetaan ensisijaisesti suullisesti
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Kyllä	kuukausittain

2.6 Kainuun pelastuslaitos

Kainuun pelastuslaitos on osallistunut Pelastusopiston ”Pelastuslaitosten ilmoitusmenettelyjen ja yhteistyöryhmien kehittämishankkeeseen”, joka on jatkoa elokuussa 2018 päättyneelle ”Tuottamukselliset tulipalot -tutkimus- ja kehittämishankkeelle”. Pelastuslaitos on hankkeiden yhteydessä vuonna 2020 paikallisesti Oulun poliisilaitoksen kanssa sopinut menettelytavat, joilla tahallisiksi tai tuottamuksellisiksi arvioidut tulipalot tai muut onnettomuudet ilmoitetaan poliisille. Kirjallinen sopimus menettelytavoista on jäänyt Oulun poliisilaitoksen kanssa tekemättä. Pelastuslaitokselta saadun lisätiedon mukaan menettelytavoista tullaan tekemään kirjallinen sopimus.

Hankkeiden yhteydessä tahallisten tai tuottamuksellisten tulipalojen tai muiden onnettomuuksien ilmoittamisesta poliisille on järjestetty sisäistä koulutusta. Pelastuslaitoksella on käytössä yhteisesti hankkeiden yhteydessä laadittu valtakunnallinen lomakepohja, joilla ilmoitukset tehdään Kainuun pelastuslaitoksen ja Oulun poliisilaitoksen välillä. Pelastuslaitoksen ohjeistuksen mukaan kirjallinen ilmoitus poliisille on ainoa virallinen ilmoitustapa. Mikäli palopaikalla asiasta kuitenkin ilmoitetaan poliisille suullisesti, niin ilmoitus on silti tehtävä kirjallisesti heitimien. Pelastuslaitokselta ei kerrota varmistetaanko ilmoitusten tekemistä poliisille millään tavalla.

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan 23 %:ssa. Ilmoitusvelvollisuuden toteutumisen varmistamisessa on ollut selkeitä puutteita. Syyksi alhaiseen prosenttiin pelastuslaitos kertoo, että poliisi reagoi ilmoituslomakkeen vastaanottamiseen erittäin hitaasti. Tästä syystä ilmoituslomake jää helposti tekemättä ja asiasta sovitaan poliisin kanssa keskustelemalla. Kun ilmoitus poliisille tehdään suullisesti, unohtuu asian Prontoon kirjaaminen helposti.

Taulukko 6 Kainuun pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan %	23 %	
	Tilanne pelastuslaitoksen vastauksen perusteella	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Kyllä	Koulutusta on järjestetty hankkeiden yhteydessä
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Ei	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Ei	Sopimus valmistelussa
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Ei	

2.7 Kanta-Hämeen pelastuslaitos

Kanta-Hämeessä on otettu käyttöön ilmoituslomake. Selvityksen mukaan kaikki poliisille tehtävät ilmoitukset hoidetaan kirjallisesti lomakkeella. Kaikki tehdyt ilmoitukset käydään läpi poliisilaitoksen ja pelastuslaitoksen välisessä yhteistyöryhmässä. Vakinaiselle henkilöstölle sekä sopimuspalokunnille on järjestetty aiheesta koulutusta. Ilmoitusten tekemistä ei kyetä resurssien puuttumisen vuoksi varmistamaan.

Taulukko 7 Kanta-Hämeen pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpide-rekisterin kirjausten mukaan %	32 %	
	Tilanne pelastuslaitoksen ilmoituksen mukaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Ei	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Ei tietoa	
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Ei	

2.8 Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos

Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos käyttää sekä kirjallista että suullista ilmoitusmenettelyä pelastuslain 41.4 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten osalta. Ilmoitusmenettelyn toteuttamisesta on laadittu sisäinen ohje. Päivystävä pelastusviranomaisen kirjaa tiedot ilmoituslomakkeelle ja välittää tiedot liitteineen poliisiviranomaiselle. Tämän lisäksi päivystävä viranomaisen voi jo tehtävän aikana tehdä suullisen ilmoituksen poliisiviranomaiselle. Poliisiviranomaisen kanssa on sovittu kirjallisen ilmoituksen toimittamisen periaatteista.

Taulukko 8 Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpide-rekisterin kirjausten mukaan %	30 %	
	Tilanne pelastuslaitoksen ilmoituksen mukaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Ei	
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Ei	

2.9 Keski-Suomen pelastuslaitos

Keski-Suomen pelastuslaitos käyttää kirjallista ja vakioitua ilmoitusmenettelyä pelastuslain 41.4 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten osalta. Kirjallinen ilmoitus tehdään pääsääntöisesti työvuoron aikana, mutta viimeistään seuraavassa työvuorossa tai seuraavana arkipäivänä. Kiireellisissä tapauksissa poliisiviranomainen pyydetään kohteeseen hätäkeskuksen kautta tehtävällä ilmoituksella. Ilmoitusmenettely on ohjeistettu pelastuslaitoksen sisäisellä ohjeella, jota on tarvittaessa päivitetty, kuten myös ilmoituskäytäntöä. Ohje määrittelee muun muassa, miten ilmoittaminen tehdään ja missä ajassa se tulee olla tehtynä. Lisäksi ohje pyrkii opastamaan ilmoittajaa tuottamuksellisuuden arvioinnissa. Ilmoitusten seuranta, arkistointi ja palautteen käsittely on niin ikään ohjeistettu. Keski-Suomen pelastuslaitoksella on seurantaryhmä, jonka tehtävänä on ilmoittaa pelastustoiminnan johtajalle ilmoituksen tekemisestä, mikäli ilmoitusvelvollisuus täyttyy, välittää ilmoitukset eteenpäin poliisiviranomaiselle, tehtyjen ilmoitusten arkistointi, toimenpiderekisterin ja ilmoitusten seuranta ilmoitusmenettelyn osalta sekä tarvittaessa tietojen välittäminen alueen riskienhallintaan arvioitavaksi.

Taulukko 9 Keski-Suomen pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan %	48 %	
	Tilanne pelastuslaitoksen ilmoituksen mukaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Kyllä	Kiireellisissä tapauksissa pyydetään poliisi paikalle hätäkeskuksen kautta.
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Kyllä	Viimeistään seuraavassa työvuorossa.
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Ei	Asiasta on sovittu suullisesti palosyyntutkinnasta vastaavan päällystön kanssa.
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Kyllä	

2.10 Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

Ohjeistettu ilmoittamaan sähköpostilla sellaiset tulipalot, joissa poliisipartio ei ole käynyt palopaikalla ja pelastusviranomainen epäilee tahallisuutta, varomattomuutta tai tuottamuksellisuutta. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen näkemys se, että tilanteissa, joissa tulipalopaikalla on käynyt poliisipartio, on Itä-Uudenmaan poliisilaitos itse vastuussa siitä, että tulipalopaikalla poliisipartiolle kerrotut tai poliisipartion tekemän havainnot kulkevat eteenpäin poliisin omassa organisaatiossa. Tällöin ei ole tarpeellista tehdä ilmoitusta myös kirjallisesti, koska tieto asiasta on jo valmiiksi poliisilla.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen myöhemmin antaman lisäselvityksen mukaan pelastuslaitos on aloittanut ilmoitusvelvollisuuteen liittyvien järjestelyiden kehittämisen. Pelastuslaitos päivittää Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen kanssa sovittuja käytänteitä ja ilmoitustavoista tullaan sopimaan kirjallisesti poliisin kanssa. Lisäksi pelastuslaitoksen henkilöstölle järjestetään syksyllä koulutusta tuottamuksellisuuden tunnistamiseen sekä ilmoituskäytänteisiin ja Pronto-kirjauksiin liittyen. Jatkossa on tarkoitus, että 41 § mukaisia ilmoituksia seurataan kuukausittain ja ilmoittamatta jääneet tapaukset toimitetaan tarvittaessa poliisille kootusti. Koulutuksella ja seurannalla on tavoitteena saavuttaa tilanne, jossa kaikki ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvat tulipalot tulevat ilmoitetuksi poliisille ja kirjatuiksi oikein Prontoon.

Taulukko 10 Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpide-rekisterin kirjausten mukaan %	28 %	
	Tilanne pelastuslaitoksen ilmoituksen mukaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Kyllä	ohjeita ja koulutusta kehitetään
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Ei	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Ei	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Ei	kehitetään
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Ei	tulevaisuudessa kuukausittain

2.11 Kymenlaakson pelastuslaitos

Pelastuslaitoksella on käytössä kansallinen järjestelmän mukainen ilmoitusmenettelyn kaavake. Tämän lisäksi pelastusviranomaisen voi ilmoittaa puhelimitse tekniikalle/taktiikalle, mikäli poliisi on ollut tehtävällä.

Yhteistoimintasopimus pelastuslaitoksen ja poliisilaitoksen välillä on tehty ja tarkoituksena on varmistaa tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen kirjallinen ilmoitusmenettely sekä palo- ja henkilöturvallisuusrikkomusten ilmoitusmenettely. Yhteistyösopimuksessa sovittu kaikkien ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvien tapausten ilmoittamisesta kirjallisesti. Yhteistoimintasopimuksen mukaan Kymenlaaksossa noudatetaan kirjallista ilmoittamista kaikissa tapauksissa.

Taulukko 11 Kymenlaakson pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpide-rekisterin kirjausten mukaan %	23 %	
	Tilanne pelastuslaitoksen ilmoituksen mukaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Ei tietoa	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Ei tietoa	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Ei tietoa	

2.12 Lapin pelastuslaitos

Lapin pelastuslaitoksella on käytössä ilmoituslomake pelastuslain 41 §:n mukaisia ilmoituksia varten. Ilmoituskäytännöstä on laadittu poliisin kanssa yhteistyö-
mintasopimus, jonka mukaan ilmoitus tehdään aina kirjallisena.

Lapin pelastuslaitos on ohjeistanut ja kouluttanut henkilöstönsä siten, että pelastuslain 41 §:n mukainen ilmoitus poliisille tehdään välittömästi, onnettomuus-
losteen laadinnan yhteydessä. Pelastuslaitoksen johto ei ole erikseen valvonut il-
moitusten tekemisen toteutumista.

Taulukko 12 Lapin pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitus- velvollisuuden piirissä olevista ta- pauksista tehtiin ilmoitus toimenpide- rekisterin kirjausten mukaan 27 %	27 %	
	Tilanne pelas- tuslaitoksen il- moituksen mu- kaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenet- tely on ohjeistettu ja koulutettu hen- kilöstölle.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tu- lee tapahtuman jälkeen tehdä.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenette- lystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvolli- suuden järjestelmällinen toteutumi- nen on varmistettu.	Ei	

2.13 Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos

Pelastuslaitos on ohjeistanut asiasta HIKLU-ohjeella valmiuden ja pelastustoiminnan johtamisesta. Sen mukaan pelastustoiminnan johtaja vastaa päivittäisönnettomuuksiin liittyvistä viranomaisilmoituksista. Palomestareiden ja paloiesimiesten koulutuspäivillä on käyty läpi asiaa, ja korostettu etenkin Pronton huolellisen täytön tärkeyttä. Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen välisessä yhteistoimintamuistiossa ei oteta kantaa siihen, miten tahallista ja tuottamuksellisista paloista ilmoitus tehdään.

Pelastuslaitoksella ei ole ohjeistusta järjestelmällisestä kirjallisesta ilmoittamisesta. Tällä hetkellä Pronto-selosteiden perusteella laaditut koosteet lähetetään kahden viikon välein tukemaan poliisin rikostiedustelua. Poliisi on todennut, että kirjallista pohjaa ilmoittamisessa ei ole tarpeen käyttää. Poliisin mukaan myöskään sellaisista asioista, joista tiedetään poliisin laatineen oman ilmoituksen, ei tarvitse myöskään uudelleen ilmoittaa tässä menettelyssä.

Taulukko 13 Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan %	37 %	
	Tilanne pelastuslaitoksen ilmoituksen mukaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Ei	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Ei	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Kyllä	yhteistoimintamuistio mainittu
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Kyllä	kahden viikon välein

2.14 Pirkanmaan pelastuslaitos

Pirkanmaan pelastuslaitos käyttää kirjallista ilmoitusmenettelyä pelastuslain 41.4 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten osalta. Ilmoitusmenettelystä on laadittu sisäinen ohje yhdessä poliisiviranomaisen kanssa. Sekä sisäinen ohje että ilmoitusmenettely on koulutettu pelastuslaitoksen henkilöstölle käyttöönoton yhteydessä, ja lisäksi myöhemmin erillisenä koulutuksena. Ohjeistuksella pyritään ilmoitusten yhdenmukaisuuteen, mutta myös siihen, että ilmoitukset tehdään viivytyksettä. Ohjeen ja ilmoitusmenettelyn koulutusta ja jalkauttamista pelastuslaitoksella tul- laan pelastuslaitoksen mukaan edelleen jatkamaan.

Taulukko 14 Pirkanmaan pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitus- velvollisuuden piirissä olevista ta- pauksista tehtiin ilmoitus toimenpide- rekisterin kirjausten mukaan %	31 %	
	Tilanne pelas- tuslaitoksen il- moituksen mu- kaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenet- tely on ohjeistettu ja koulutettu hen- kilöstölle.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tu- lee tapahtuman jälkeen tehdä.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenette- lystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Ei	
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvolli- suuden järjestelmällinen toteutumi- nen on varmistettu.	Ei	

2.15 Pohjanmaan pelastuslaitos

Pohjanmaan pelastuslaitos käyttää kirjallista ilmoitusmenettelyä pelastuslain 41.4 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten osalta. Havainto tahallisuudesta tai tuottamuksellisuudesta ilmoitetaan paloiesimiehelle, joka täydentää ja toimittaa ilmoituksen joko paperilomakkeella tai sähköisesti päivystävälle pelastusviranomaiselle. Päivystävä pelastusviranomainen varmistaa, että ilmoitus on annetun ohjeen mukainen sekä täydentää, varmistaa ja kirjaa ilmoituksen tiedot toimenpiderekisteriin. Päivystävä pelastusviranomainen liittää onnettomuusselosteen tiedot ilmoitukseen ja välittää ilmoituksen liitteineen poliisiviranomaiselle. Tekemättömät ilmoitukset käsitellään pelastuslaitoksen mukaan viikoittain viikkopalaverissa.

Taulukko 15 Pohjanmaan pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan %	42 %	
	Tilanne pelastuslaitoksen ilmoituksen mukaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Ei	Toimitaan poliisiviranomaiselta saatujen ohjeiden mukaan.
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Kyllä	

2.16 Pohjois-Karjalan pelastuslaitos

Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksella on käytössä pelastuslain 41 §:n mukainen ilmoituslomake Itä-Suomen poliisilaitokselle. Pelastuslaitoksella on ollut käytössä koulutusmateriaali vuodelta 2019 ilmoitusvelvollisuuteen liittyen ja tämä on käyty läpi kaikkien ilmoituslomaketta käyttävien kanssa. Ilmoituslomaketta täyttävät päivystävät palomestarit (P31). Asiaa on muistutettu ja perehdytetty asianosaisille vuosittain.

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan 30 %:ssa. Siten ilmoitusvelvollisuuden toteutumisen varmistamisessa on ollut selkeitä puutteita. Pelastuslaitoksella on valmistelussa kirjallinen ohje ilmoitusvelvollisuuteen liittyen. Ohjeessa tarkennetaan vastuuta ilmoitusten tekemisestä, sekä laajennetaan oikeutta ilmoitusten tekemisestä päivystävien pelastusasemien työvuorojen vastuhenkilöille (P4).

Taulukko 16 Pohjois-Karjalan pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan %	30	
	Tilanne pelastuslaitoksen ilmoituksen mukaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Kyllä	

2.17 Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos on laatinut pelastuslain 41 §:n ja 106 §:n mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta sisäisen toimintaohjeen pelastuslaitokselle. Ohjeen mukaan kaikki tahalliseksi tai tuottamukselliseksi epäilty tulipalot tai muut onnettomuudet ilmoitetaan poliisille kirjallisesti. Ilmoittamisessa käytetään yhdenmukaista valtakunnallista ilmoituslomaketta. Kirjallinen sopimus menettelytavoista Oulun poliisilaitoksen kanssa on tekemättä. Pelastuslaitos kertoo vastauksessaan tekevänsä kirjallisen sopimuksen kirjallisesta ilmoittamisesta Oulun poliisilaitoksen kanssa vuoden 2023 aikana.

Pelastuslaitoksen mukaan kaikki ilmoitukset poliisille tullaan tekemään kirjallisesti voimassa olevien tietoturvasäännösten mukaisesti. Pelastuslaitoksen henkilöstöstä sekä ryhmänjohtajille että päällystötasolla työskenteleville tarjotaan koulutusta pelastuslain mukaiseen ilmoitusvelvollisuuteen liittyvästä ohjeesta ja toimintamallista helmikuussa 2023 ohjeen julkaisemisen jälkeen.

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan 36 %:ssa. Ilmoitusvelvollisuuden toteutumisen varmistamisessa on ollut selkeitä puutteita. Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitokselle ei ole ehtinyt kertyä omaa tilastotietoa vuodelta 2022, joten prosenttiluku on saatu käyttämällä Jokilaaksojen ja Oulu-Koillismaan ilmoitusmääriä vuodelta 2022.

Pelastuslaitos kertoo seuraavansa Prontoon kirjattujen ilmoitusten toteumaa neljä kertaa vuodessa. Toimintaa tullaan ohjeistamaan ja kehittämään jatkossa seurannan perusteella.

Taulukko 17 Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan %	36 %	
	Tilanne pelastuslaitoksen vastauksen perusteella	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Kyllä	Ohjeen julkaisun jälkeen 2/2023
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Ei	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Ei	Sopimus valmistelussa
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Kyllä	

2.18 Pohjois-Savon pelastuslaitos

Pohjois-Savon pelastuslaitos on ilmoittanut pelastuslain 41 § 4 momentin mukaiset tulipalot suoraan Itä-Suomen poliisiin kenttäjohtajalle puhelimitse. Tavallisesti poliisipartio on samassa tilanteessa jo tilannepaikalla ja ilmoitus on voitu tehdä jo suoraan myös poliisipartiolle. Jos poliisipartio ilmoittaa välittävänsä tiedon eteenpäin kenttäjohtajalle, välttämättä tälle ei ole tehty vielä erikseen ilmoitusta. Tieto on kulkenut pelastuslaitoksen ja poliisin välillä hyvin ja yhteistyö on ollut puolin ja toisin sujuvaa. Suullisen ilmoittamisen käytäntö on vanha eikä asiasta ole tehty kirjallisia sopimuksia.

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan 24 %:ssa. Siten ilmoitusvelvollisuuden toteutumisen varmistamisessa on ollut selkeitä puutteita.

Pohjois-Savon pelastuslaitos on siirtymässä kaikkien pelastuslaitoksien yhteisen yhteistoimintasopimusmallin ja yhteisen kirjallisen ilmoituslomakemallin käyttöön HVA-organisoinnin vahvistuttua uutena sopimuskumppanina.

Taulukko 18 Pohjois-Savon pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpide-rekisterin kirjausten mukaan %	24	
	Tilanne pelastuslaitoksen ilmoituksen mukaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Ei	Vastauksen mukaan ohjeistus tulee muuttumaan
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Ei	Vastauksen mukaan sopimus tullaan tekemään
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Kyllä	

2.19 Päijät-Hämeen pelastuslaitos

Päijät-Hämeen pelastuslaitos on laatinut kirjallisesta ilmoittamisesta sisäisen ohjeen. Ilmoittamisessa on käytössä yhdenmukainen ilmoituslomake. Menettely on kuvattu pelastuslaitoksen prosessinhallintajärjestelmään. Menettelystä on tehty sopimus Hämeen poliisilaitoksen kanssa.

Ilmoitukset tehdään kirjallisesti salattua sähköpostia käyttäen. Kiireellisissä tapauksissa kirjallisen ilmoituksen lisäksi käytetään myös muuta ilmoitustapaa. Kiireellisen ilmoituksen kriteerit on kirjattu ohjeeseen. Pelastuslaitoksessa koulutettu ohjeen mukaiseen toimintaa ja asiaa kerrataan säännöllisesti päällystön koulutuspäivillä ja asiasta muistutetaan tarpeen mukaan sähköpostilla. Pelastuslaitoksen yhteyshenkilö saa poliisilta palautetta ilmoitusten etenemisestä.

Taulukko 19 Päijät-Hämeen pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan %	25 %	
	Tilanne pelastuslaitoksen ilmoituksen mukaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Kyllä	

2.20 Satakunnan pelastuslaitos

Satakunnan pelastuslaitoksella on sopimus ja yhdessä Lounais-Suomen poliisilaitoksen kanssa tehty ohje pelastuslain 41§ mukaisten ilmoitusten tekemiseksi poliisille. Sekä ohje että ilmoitusmenettely on koulutettu sekä pelastuslaitoksen henkilöstölle että sopimuspalokunnille. Ohjeistuksella pyritään ilmoitusten yhdenmukaisuuteen, mutta myös siihen, että ilmoitukset tehdään viivytyksettä. Ohjeen ja ilmoitusmenettelyn koulutusta ja jalkauttamista pelastuslaitoksella tullaan edelleen jatkamaan. Koulutusmateriaali toimii samalla ilmoitusmenettelyn käytännön ohjeistuksena.

Ilmoitus tehdään käyttäen hieman muokattua valtakunnallisesti käytössä olevaa lomaketta. Ilmoituslomake lähetetään onnettomuusselosteen täyttämisen yhteydessä pelastuslaitoksen tilannekeskukseen, joka lähettää ilmoituslomakkeen sekä hälytys- ja onnettomuusselosteen poliisin tilannekeskukseen salattuna sähköpostina.

Prontosta haettujen tietojen perusteella Satakunnan alueella pelastustoimen tehtävistä tahallisesti, tuottamuksellisten tai syytymissyytä ei voida arvioida -paloja oli vuonna 2022 yhteensä 265 kappaletta, joista poliisiviranomaiselle edenneitä ilmoituksia oli yhteensä 137 kappaletta. Poliisille ilmoitettujen osuus on 52 prosenttia kaikista edellä mainituista tehtävistä.

Ilmoitusmenettelyn sinänsä asianmukaiselta vaikuttavasta ohjeistuksesta, koulutuksesta ja seurannan järjestelyistä huolimatta suuri osa ilmoituksesta jää ainakin Pronto-tarkastelun perusteella tekemättä.

Taulukko 20 Satakunnan pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpide-rekisterin kirjausten mukaan %		
	Tilanne pelastuslaitoksen ilmoituksen mukaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Kyllä	Seurantatehtävään on nimetty palomestari.

2.21 Varsinais-Suomen pelastuslaitos

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksella on vuonna 2018 laadittu sopimus Lounais-Suomen poliisilaitoksen kanssa pelastuslain 41§ tarkoittamien ilmoitusten tekemisestä. Sopimuksen pohjalta on laadittu ohje ja kirjallinen ilmoituslomake pelastustoiminnan ja tilannepaikan johtajille osaksi palontutkintaohjetta.

Pelastuslaitoksen tilannekeskus lähettää ilmoituksen viipymättä salattuna sähköpostina poliisin tilannekeskukseen saatuaan tiedon ilmoitustarpeesta pelastustoiminnan tai /tilannepaikan johtajalta. Ilmoituksen tekeminen kirjataan myös tilannekeskuksen tilanpäiväkirjaan.

Ilmoitusten tekeminen on koulutettu pelastuslaitoksen henkilöstölle ja aika ajoin käyty läpi myös sopimuspalokunnille.

Prontosta haettujen tietojen perusteella Varsinais-Suomen alueella pelastustoimen tehtävistä tahallisesti, tuottamuksellisten tai syyttymissyytä ei voida arvioida -paloja oli vuonna 2022 yhteensä 505 kappaletta, joista poliisiviranomaiselle edenneitä ilmoituksia oli yhteensä 392 kappaletta. Poliisille ilmoitettujen osuus on 78 prosenttia kaikista edellä mainituista tehtävistä.

Taulukko 21 Varsinais-Suomen pelastuslaitos

Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan %		
	Tilanne pelastuslaitoksen ilmoituksen mukaan	Lisätietoja
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Kyllä	
Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Kyllä	
Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Kyllä	Varmistamisessa kehitettävää

2.22 Kaikki pelastuslaitokset

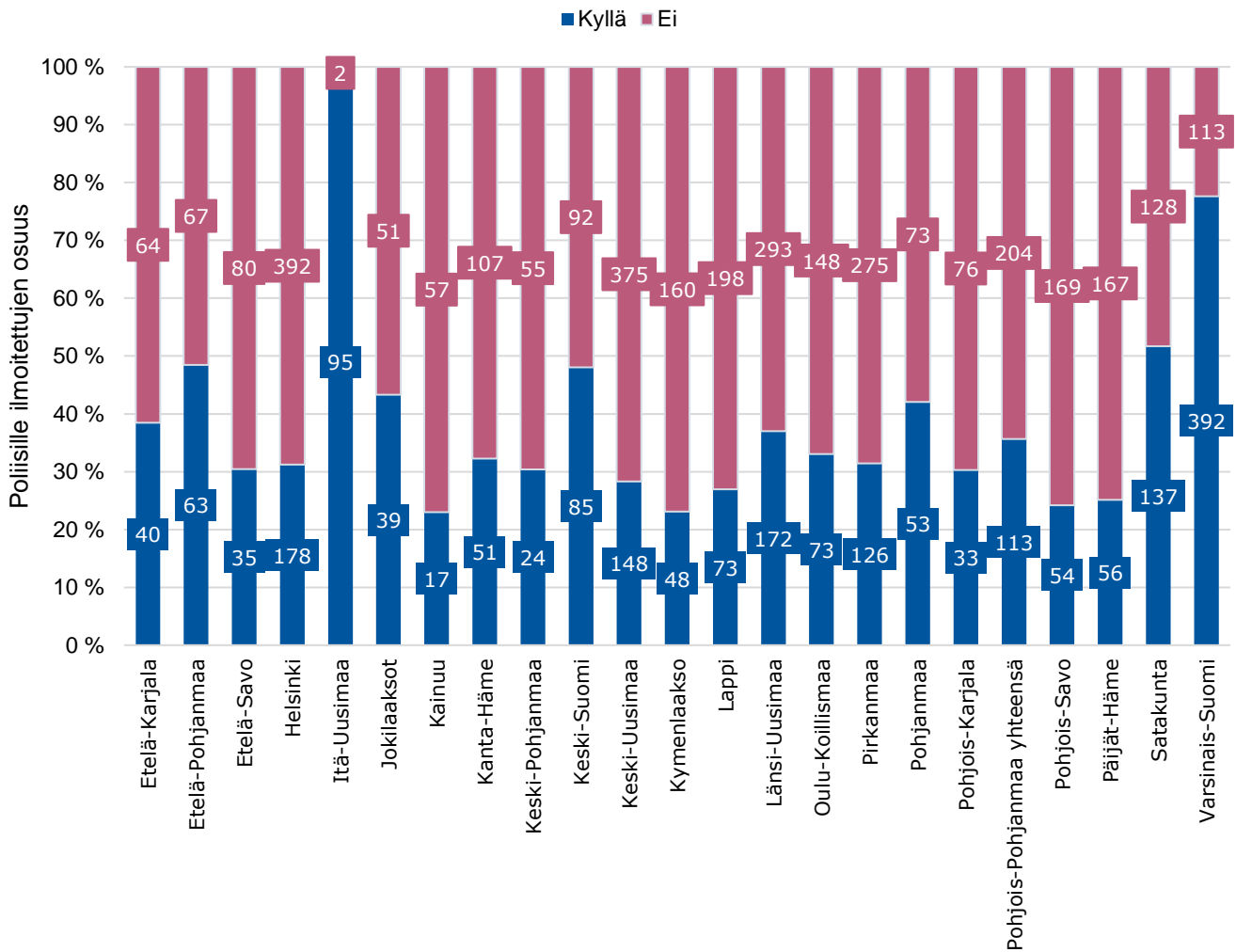
Taulukko 22 Kooste kaikkien pelastuslaitosten vastauksista

Pelastuslaitos	Vastauksen mukaan ilmoitusmenettely on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle.	Vastauksen mukaan pelastuslaitos on ohjeistanut, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.	Vastauksen mukaan pelastuslaitos on määritellyt, missä ajassa ilmoitus tulee tapahtuman jälkeen tehdä.	Vastauksen mukaan ilmoitusmenettelystä on sovittu kirjallisesti poliisin kanssa.	Vastauksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden järjestelmällinen toteutuminen on varmistettu.	Vuonna 2022 tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevista tapauksista tehtiin ilmoitus toimenpiderekisterin kirjausten mukaan %
Etelä-Karjala	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	38 %
Etelä-Pohjanmaa	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	48 %
Etelä-Savo	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	30 %
Helsingin kaupunki	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei tietoa	31 %
Itä-Uusimaa	Ei tietoa	Ei	Ei tietoa	Kyllä	Kyllä	98 %
Kainuu	Kyllä	Kyllä	Ei	Ei	Ei	23 %
Kanta-Häme	Kyllä	Kyllä	Ei	Ei tietoa	Ei	32 %
Keski-Pohjanmaa	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Ei	Ei	30 %
Keski-Suomi	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Ei	Kyllä	48 %

Keski-Uusimaa	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Ei	28 %
Kymenlaakso	Ei tietoa	Kyllä	Ei tietoa	Kyllä	Ei tietoa	23 %
Lappi	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Ei	27 %
Länsi-Uusimaa	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	37 %
Pirkanmaa	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Ei	Ei	31 %
Pohjanmaa	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Ei	Kyllä	42 %
Pohjois-Karjala	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	30 %
Pohjois-Pohjanmaa	Kyllä	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	36 %
Pohjois-Savo	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	24 %
Päijät-Häme	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	25 %
Satakunta	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	52 %
Varsinais-Suomi	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	78 %

3 Ilmoittaminen tilastojen mukaan

Taulukossa 23 on kuvattu poliisille ilmoitettujen tahalliseksi tai tuottamukselliseksi arvioitujen palojen sekä niiden palojen, joiden syytymissyytä ei ole voitu arvioida, ilmoittaminen poliisille Prontoon kirjattujen tietojen perusteella. Tiedot ovat vuodelta 2022 ja ne on haettu Prontosta 22.2.2023.

Kuva 1 Tahallisten, tuottamuksellisten ja syytymissyytä ei voitu arvioida -palojen ilmoittaminen poliisille vuonna 2022

4 Aluehallintovirastojen käsitys lainmukaisesta toiminnasta

Ilmoitusvelvollisuus

Pelastusviranomaisen velvollisuus tehdä ilmoitus poliisille tietyistä tulipaloista on ollut pelastuslainsäädännössä pitkään. Velvollisuus kirjattiin ensimmäisen kerran pelastustoimilain (561/1999) 86 §:ään. Ilmoitus on tehtävä poliisille tulipaloista silloin, kun on aihetta epäillä, että onnettomuus on aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti. Tulipalon syyn arviointi on jo tuolloin osoitettu keskeiseksi pelastusviranomaisen tehtäväksi samoin kuin poliisin tehtävä tutkia palo, jos on aihetta epäillä rikosta.

Pelastusviranomainen on usein ainoa palopaikalla käynyt viranomainen ja samalla palon syttymissyyn arvioimisen asiantuntija. Pelastusviranomaisen velvollisuus on arvioida palon syttymissyyn ja välittää laissa määritellyissä tapauksissa tieto syttymissyystä poliisille. Tiedon luotettava välittyminen tuottamuksellisista ja tahallisista paloista esitutkintaviranomaiselle on nähty niin merkittäväksi asiaksi, että niistä ilmoittaminen on kirjattu pelastusviranomaisen lakisääteiseksi velvollisuudeksi. Ilmoituksen perusteella poliisi voi käynnistää omat tutkintatoimenpiteensä. Ilmoitusvelvollisuuden tarkoitus on varmistaa kategorisesti, että kaikki tulipalot, joihin voi liittyä tuottamusta tai tahallisuutta, päätyvät poliisin tietoon. Ilmoittamisella on myös onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvä merkitys. Järjestelmällisellä ilmoittamisella edesautetaan poliisia kohdentamaan omia ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä esimerkiksi tuhopolttojen estämiseksi.

Kirjallinen ilmoittaminen

Hallintoasioiden käsittely on viranomaistoiminnassa pääsääntöisesti kirjallista ja perustuu asiakirjamateriaaliin. Hallintolain (434/2003) 19 §:n mukaan asia pannaan vireille pääsääntöisesti kirjallisesti. Viranomaisen suostumuksella asian saa pannaan vireille myös suullisesti.

Lainsäädäntöön kirjatus ilmoitusvelvollisuuden toteuttaminen tarkoittaa siis lähtökohtaisesti kirjallista ilmoittamista. Muu kuin kirjallinen ilmoitusmenettely on myös mahdollista, mutta edellyttää ilmoituksia vastaanottavan viranomaisen suostumuksen. Pelastusviranomainen ei voi itsenäisesti päättää suullisen ilmoitusmenettelyn käyttämisestä, vaan mahdollisista vaihtoehtoisista ilmoitusmenetelystä on sovittava poliisin kanssa tarvittavilla sopimuksilla. Koska viranomaistoimien myöhempi osoitettavuus on sisäänkirjoitettuna toiminnan luonteeseen, ei toiminnan kirjallista muotoa ole pelastuslaissa erikseen syytä mainita.

Viranomaistoiminnan luonteeseen kuuluu yleisesti, että toiminta on jälkikäteen todennettavissa. Lähes kaikki viranomaistoimenpiteet ja päätökset dokumentoidaan, jotta toimet ja niiden perustelut ovat myöhemmin todennettavissa. Erytisen tärkeää dokumentointi on silloin, kun viranomaisen toiminnassa on kytkös perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumiseen. Pelastusviranomaisen virkavelvollisuuksien täyttymistä mahdollisesti jälkikäteen tarkasteltaessa suullisesti tehdyn ilmoituksen todentaminen on ongelmallista. Sen vuoksi kirjallisella

ilmoitusmenettelyllä varmistetaan myös viranomaisen oman oikeusturvan toteutumista. Kirjallinen menettelytapa täyttää jälkikäteisen todennettavuuden ehdot.

Kirjallisella ilmoitusmenettelyllä varmistetaan myös valtakunnallisesti yhdenmukainen toimintamalli, jonka tarkoituksena on turvata perustuslain (731/1999) 2 §:ssä julkiselle toiminnalle asetettua lainmukaisuusvaatimusta sekä 6 §:ssä asetettua kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun vaatimusta. Syttymissyyltään epäselviksi jääneet tapaukset sisältyvät ilmoitusvelvollisuuden piiriin, koska niissä voi olla kyse tahallisesta tai tuottamuksellisesta toiminnasta. Prontossa yhdistelmä, jossa kirjataan palon syttymissyötä ei voida arvioida ja palosta ei ole ilmoitettu poliisille olisi kirjauksena epäjohdonmukainen. Olennaista on huomioida hallituksen esitykseen kirjattu kannanotto: "Ilmoitusperusteeksi riittää rikoksen mahdollisuus, esimerkiksi tulipalo, jolle ei löydy luonnollista syttymissyötä" (HE 257/2010 vp s. 58.)

Pelustuslain 41 §:n mukainen ilmoitusvelvollisuus on kategorinen. Siksi ilmoitus tulee tehdä aina tilanteen kokoon tai vakavuuteen katsomatta. Myös Poliisihallitus on edellyttänyt poliisilaitoksilta toimia ilmoitusten vastaanottamiseksi kirjallisesti. "Poliisihallitus tukee kirjallisen ilmoittamisen käyttöä ja edellyttää poliisilaitoksia luomaan yhdessä paikallisten pelastuslaitosten kanssa menettelyn, jossa sovitaan ilmoitusten yhdenmukaisesta ja mahdollisimman keskitetystä vastaanottamisesta ja käsittelystä." (Poliisihallituksen kirje poliisilaitoksille 22.10.2019)

Nopea ilmoittaminen

Ilmoitusvelvollisuuden johdonmukainen toteuttaminen on välttämätöntä kansalaisten ja tekojen yhdenvertaiseksi kohtelemiseksi ja siksi, että keskenään verrannolliset tapaukset lähtevät yhdenmukaisesti eteenpäin tutkintaan ja mahdolliseen rikosprosessiin. Palontutkinnassa ja syttymissyyn selvittämisessä on keskeistä, että paikkatutkinta palopaikalla voidaan suorittaa viivytyksettä. Tuottamukselliseksi tai tahalliseksi arvioidun tulipalon nopealla ilmoittamisella varmistetaan osaltaan poliisin tekemän tutkinnan edellytyksiä. Ilmoitus, joka ei etene riittävän nopeasti palonsyöntutkijoille, voi aiheuttaa paikkatutkinnan edellytysten menettämisen, kun tilannepaikalle ei päästä ajoissa. Poliisille tehdyn ilmoituksen sisällön tulee olla mahdollisimman ajantasaista, jotta se on tutkinnan tekemisen kannalta käyttökelpoista tietoa. Kiireellisissä tapauksissa palopaikalta tehdyllä ilmoittamisella varmistetaan riittävän nopea tiedon välitys poliisille, mutta se ei poista tarvetta tehdä tapauksesta ilmoitus poliisille myös kirjallisesti. Aluehallintoviraston käsitys viivytyksettömästä ilmoittamisesta on, että ilmoitus tulee tehdä viivytyksettä tapahtuman tultua pelastusviranomaisen tietoon, kuitenkin viimeistään neljän vuorokauden kuluttua. Lähtökohtana pidetään sitä, että pelastusviranomaisen tekee tarvittavat ilmoitukset sen työvuoron aikana, jolloin tapahtuma tulee sen tietoon. Ilmoituksen tekeminen on kuitenkin mahdollista tarvittaessa pakottavasta syystä myös seuraavassa työvuorossa, eli 24 tunnin työvuoroa tekevien osalta viimeistään neljän vuorokauden kuluttua.

Virkavastuu

Perustuslain (731/1999) 2.3 §:n mukaan kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Säännöstä täsmennetään jokaista virkamiestä koskevalle henkilötasolle. Virkamies vastaa perustuslain 118 §:n mukaisesti

virkatöimistaan. Tämä säännös osoittaa virkaa hoitavalle kuuluvan virkavastuun, jonka tosiasiallisen toteutumisen kannalta virkamiehen virkavelvollisuudet ja niihin perustuvat virkatöimet pitää pystyä todentamaan. Virkavastuusääntelyn tarkoituksena on osoittaa tavallista vastuuta ankarampaa vastuuta tilanteissa, joissa käytetään julkista valtaa, joka edellyttää virkamieheltä lain noudattamista, korostettua luotettavuutta ja puolueettomuutta. Virkamiehellä on myös velvollisuus olla selvillä ja selvittää virkatöimiaan koskevat säännökset.

Virkamies vastaa aina virkatöimistaan virkavastuun mukaisesti. Siksi tehdyt virkatöimet on pystyttävä todentamaan ja kohdentamaan. Virkavastuun toteuttaminen kuuluu myös perustuslain 21.2 §:ssä säädettyihin hyvän hallinnon takeisiin. Hyvän hallinnon vaatimukseen kuuluu, että virkavastuun kantaja voidaan yksilöidä ja todentaa keskeisten virkatöimien osalta yksiselitteisesti.

Laissa kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta (304/2011) 17 §:ssä säädetään, että virkaa hoitavan on suoritettava virkasuhteeseen kuuluvat tehtävät asianmukaisesti ja viivytyksettä noudattaen asianomaisia säännöksiä ja määräyksiä sekä työnantajan työnjohto- ja valvontamääräyksiä. Siten virkatöimet ovat virkamiehen virkaan kuuluviin tehtäviin liittyviä toimia, jotka virkamies on virkaansa perustuen velvollinen tekemään. Virkatöimet muodostuvat suoritettaessa virkavelvollisuuksia, jotka virkamiehen on huomioitava virkatehtäviään toteuttaessaan.

Virkavastuulla tehtävien ilmoitusten toteutumatta jäämisessä on myös viranomaista itseään koskeva oikeusturvaongelma. Virkavelvollisuuden noudattaminen voi tulla tarkastelun alaiseksi epäiltäessä, että ilmoituksen tekemisen laiminlyönti tai viivästyminen on aiheuttanut haittaa esimerkiksi usean palon rikossarjan tutkinnan edellytyksille. Tällaisessa tilanteessa suullisesti tehdyn ilmoituksen todentaminen on ongelmallista, ja siihen vaikuttavat myös muistamisen ongelmat – eritoten tietenkin silloin, kun aikaa on jo kulunut.

5 Johtopäätökset ja jatkotoimenpiteet

Selvityspyynnössä kysyttiin avoimella kysymyksellä, miten pelastuslaitos on ohjeistanut ja varmistanut pelastuslain 41 §:n 4 momentin tarkoittamien ilmoitusten järjestelmällisen, luotettavan ja nopean välittämisen poliisille? Kyselyyn saatiin vastaus kaikilta pelastuslaitoksilta. Vastaukset olivat kuitenkin sisällöltään ja laadultaan hyvin vaihtelevia. Osassa vastauksista puuttui selvityksen kannalta oleellisia tietoja, joten osalle pelastuslaitoksista tehtiin lisäselvityspyyntö. Osa vastauksista oli monitulkintaisia ja tarkkaa kuvaa vallitsevista käytännöistä asiassa ei kaikilta osin saatu. Tällaisten tapausten osalta aluehallintovirasto on todennut raportissa, että asiasta ei ole tietoa. Vastausten perusteella pelastuslaitoksia ei ole kaikilta osin mahdollista luotettavasti vertailla keskenään. Vastausten sisältö on vaihtelevaa ja niistä ilmenevät toimintamallit eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Keskeinen havainto ilmoitusvelvollisuuden toteutumisesta on, että Prontoista haettujen tilastojen mukaan ilmoitusvelvollisuuden yleinen toteutumisprosentti on heikko. Korkeimmillaan ilmoitusvelvollisuuden toteutumisprosentti oli tilastojen mukaan 98 % ja heikoimmillaan 23 %. Aluehallintovirasto kuitenkin huomauttaa, että Prontoon tehdyt kirjaukset eivät kerro, onko ilmoitus tehty kirjallisesti vai suullisesti. Lisäksi kirjausta on mahdollista jälkikäteen muuttaa, joten Prontoista haetut luvut eivät kerro sitä, kuinka pian tapahtuman jälkeen ilmoitus on tehty. Tämä tarkoittaa, että myös viikkoja tai kuukausia tapahtuman jälkeen tehty ilmoitus voidaan merkitä tehdyksi. Pronton tilastoluvut ilmoitusmääristä eivät ole myöskään yhdenmukaisia sen kanssa, onko pelastuslaitos ilmoittanut ilmoitusprosessin olevan järjestelmällinen ja koulutettu. Usean pelastuslaitoksen osalta ilmoitusmäärät olivatkin heikkoja huolimatta siitä, että ilmoitusprosessin on todettu olevan kunnossa ja koulutettu henkilöstölle.

Pelastuslaitosten antamien selvitysten perusteella ilmoitusten järjestelmällisessä, luotettavassa ja nopeassa välittämisessä on suuria alueellisia eroja. Osassa pelastuslaitoksia ilmoitusten viivytyksetön ja kirjallinen välittäminen poliisille on ohjeistettu ja koulutettu henkilöstölle. Osa pelastuslaitoksista on erikseen todennut, että kirjalliselle ilmoittamiselle ei ole tarvetta, ja osa pelastuslaitoksista tekee ilmoittamisen kootusti esimerkiksi kuukausittain. Ilmoitusten kirjallisesta muodosta osa pelastuslaitoksista on sopinut yhteistoimintasopimuksissa, mutta on myös pelastuslaitoksia, joissa kirjallinen ilmoittaminen on todettu tarpeettomaksi.

Aluehallintovirasto arvioi selvityksen perusteella, että pelastuslain 41 §:n 4 momentin mukainen ilmoitusvelvollisuus ei toteudu kaikkien pelastuslaitosten osalta yhdenmukaisesti. Kaikki pelastuslaitokset eivät toimi asiassa pelastuslain, hallintolain ja pelastuslain edellyttämällä tavalla. Ilmoittaminen ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista tapauksista ei toteudu valtakunnallisesti yhdenmukaisesti, tasapuolisesti ja luotettavasti.

Jatkotoimenpiteet

Ilmoitusvelvollisuuden toteutumisessa havaittujen merkittävien puutteiden vuoksi aluehallintovirastot seuraavat jatkossa ilmoitusvelvollisuuden toteutumista osana pelastustoimen valvontaa. Seuranta tehdään sekä Pronto-tilastojen avulla

että seuraamalla pelastuslaitoskohtaisesti ilmoitusprosessin eri vaiheiden kehittämistä lain edellyttämälle tasolle. Niiden pelastuslaitosten osalta, joilla ilmoitusprosessi on vastausten perusteella puutteellinen eikä vastaa lain tarkoittamaa menetelyä, aluehallintovirastot tulevat edellyttämään toimenpiteitä kokonaisuuden kehittämiseksi.

Hyvinvointialueet ovat velvollisia valvomaan toimintansa lainmukaisuutta oma-valvonnan keinoin. Hyvinvointialueiden on myös valvottava jatkossa ilmoitusvelvollisuuden toteutumista osana omavalvontaa. Aluehallintovirastot seuraavat jatkossa, miten hyvinvointialue reagoi ilmoitusmenettelyssä havaittuihin puutteisiin.

Pronton tai sen korvaavan tietojärjestelmän jatkokehittämisessä on huomioitava ilmoitusvelvollisuuden kirjaamiseen liittyvät vaatimukset. Näitä ovat esimerkiksi välitetystä ilmoituksesta kirjattavan tiedon sisältö sekä mahdollisuudet saada kirjattava tieto välittymään ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista tapauksista suoraan poliisin järjestelmään.

Selvityksen raportti toimitetaan kaikille hyvinvointialueille ja pelastuslaitoksille sekä tiedoksi Sisäministeriön pelastusosastolle ja Poliisihallitukselle.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Hämeenlinna

2023